

Opšrūtuose atidengtas paminklas

Opšrūtuose, prie kelio Vilkaviškis–Pilviškiai, R. Vilkaitei priklausančiam sklype, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Vinco Kudirkos Marijampolės apskrities skyrius pastatė paminklą Opšrūtų akcijai atminti. Paminklas primins, kad 1947 metų lapkritį Tauro apygardos Žalgirio rinktinės partizanai susaikino ginkluotų sovietų kolonistų atsparos punktą Opšrūtuose ir pristabdė Lietuvos kaimų kolonizavimą.

Lapkričio 12-oji buvo vėjuota ir lietinė, tarsi norėdama priminti, kokia sudėtinga ir atkakli buvo Lietuvos sūnų ir dukterių pasipriešinimo

ką privalai“. Pasak istoriko, Lietuvos kovos su sovietiniu genocidu pasididžiavimas – tai rezistencijos laikotarpis.

kolonistai. Tai buvo apie 30 šeimų, kurios buvo aiškiai nelojalios Lietuvos nepriklausomybei. Kad šios šeimos ne kartą buvo įspėtos, jog privalo per vieną mėnesį pasitraukti iš užimtų sodybų, istorikas irodė perskaitydamas archyvuose rastą dokumentą. Jame pabrėžiama, kad nežmoniškas okupantų elgesys su gyventojais yra nepakenčiamas, nes okupantai Lietuvoje įsitvirtino ginklu ir pasiuntę gyventojus badui į Rusijos gilumą. Perspėjimas buvo išplatintas net kelis kartus. Vertindamas atsakomybės klausimą, istorikas Jonas Gustaitis aiškiai įvardijo,

kad atsakingi už įvykius yra okupantai ir kolaborantai, pasmerkę tuos žmones, tas šeimas.

Istorikas priminė, kad operaciją vykdė 70 partizanų būrys, kuriam vadovavo Vincas Štrimas-Šurmas. MGB Pilviškių valsčiaus viršininkas leitenantas Novikovas sudarė 18 kaimo aktyvistų būrij, ginkluotą šautuvaus ir rankiniu kulkosvaidžiu. Spalio švenčių išvakarėse tas būrys dar buvo pastiprintas šešiais gerai ginkluotais aktyvistais, buvo surengti susirinkimai. Ginkluoti kolonistai terorizavo Opšrūtų žmones, gaudėjims neįtikusiuosius ir perduvinėjo juos Vilkaviškio emgiebistams. Ginkluoti girti aktyvistai du kartus (spalį ir lapkritį) atidengė betikslį šaudymą. Taigi neturėdami kitos išeities, 1947 metų lapkričio 11 dieną 23 valandą partizanai pradėjo operaciją.

Lietuvos saulų sąjungos 4-osios rinktinės Marijampolės skyrius šauliams atidengus paminklą, jį pašventino karas kapelionas majoras Saulius Kasmauskas. Nuaidėjus salvėms, susirinkusiems sveikinimo žodži tarė atkurtos Tauro apygardos partizanų vadą atsargos kapitonas Vytautas Raibikis.

(keliamo į 2 psl.)

Atidengtas paminklas Opšrūtų akcijai atminti

Renginio dalyviai

kova. I atidengimo iškilmes susirinko gana daug žmonių: nepaisydami blogo oro į renginį atvyko opšrūtiečiai, kariškiai, kai kurių rajono mokyklų moksleiviai bei kiti neabejingi savo krašto istrijai žmonės.

„Atlikės pareigą Tėvynei, kovos laukuose Tu žuvai. Nors ir į Laisvę kelią skynei, niekas nežino, kas buvai“, – eilėmis renginį pradėjo vyr. leitenantė Valda Šalaševičiutė. Sugiedojus „Tautišką giesmę“, pranešimą apie partizaninių judėjimą ir Opšrūtų įvykius perskaitė istorikas Jonas Gustaitis.

Jis pabrėžė, kad tai kartai teko laikas, kai vertybės buvo išgryntos ir akivaizdžios, o sau jie nieko nepraešė, tik laikėsi amžino įsipareigojimo – „atiduok Tėvynei,

Ginkluotas pasipriešinimas buvo suaugęs su tauta ir tai nulėmė jo mastą. Jei moderniuose kraštuose paprastai tokiam pasipriešinimui dalyvauja 1–2 procentai visos taučios gyventojų, tai Lietuvoje dalyvavo 4 procentai. Tam prilygo tik Vakarų Ukrainoje vykės pasipriešinimas. Nors prieš partizanus buvo mesta reguliaroji okupanto kariuomenė, pasklidusi povilių Lietuvą, partizanai stengėsi apginti tautą nuo sovietinio genocido. Visą laiką buvo palaikomas Nepriklausomybės atkūrimo viltis.

Kalbėdamas apie Opšrūtų įvykius, istorikas atkreipė dėmesį, kad Opšrūtų kaimas buvo ypatinga vieta, nes čia vokiečių palikuose ūkuose iš Sibirų ištremtų žmonių sodybose buvo apgyvendinti

Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai energijos semiasi iš praeities

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos (LPKTS) Šilutės filialo pirmininkui Antanui Balvočiui šeštadienį filialo visuotinio susirinkimo metu įteiktas garbingas organizacijos apdovanojimas – žymenį „Už nuopelnus Lietuvai“ jam įsegė LPKTS Klaipėdos apskrities koordinatorius Jurgis Mykolas Endziulaitis.

Energini ir kūrybingi

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos vėliavą Pamario krašto žmonės matė visuose patriotiniuose renginiuose, Laisvės kovotojų aukų įamžinimo vietose organizuojamuose minėjimuose.

tautinių rūbais – tarsi pri mena, kad jiems visais laikais svarbiausia meilė Tėvynei ir artimiesiems. Dažname renginyje būtent šios kartos ir organizacijos žmonės nuoširdžiai sugieda Tautinę giesmę, dainuoja patriotines dainas.

Daugelis visuomeninių organizacijų gali tik pavydėti LPKTS Šilutės filialui, subūrusiam tiek gabių ir kūrybingų žmonių. Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai mūsų krašte puoselėja net keturis patriotinės dainos kolektyvus: tris buvusių politinių kalinių ir tremtinų ansamblius – Rusnėje, Saugose ir Šilutėje, taip pat chorą „Pamario aidas“.

Politinių kalinių ir tremtinų išgyvenimus garsino mū-

LPKTS Šilutės filialo nariai

LPKTS Šilutės filialo pirmininkui Antanui Balvočiui įteiktas garbingas apdovanojimas – LPKTS žymuo „Už nuopelnus Lietuvai“

sų krašto poetai: šviesios atminties Juozas Kinderis ir Eduardas Šmitas, patriotines eiles kuriantis, ir dabar aštuntą poezijos knygelę išleidusi rusniškė poetė Birutė Gaigalienė.

(keliamo į 2 psl.)

Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai energijos semiasi iš praeities

(atkelta iš 1 psl.)
Rems dešiniąsias partijas

LPKTS Šilutės filialo susirinkimo dalyviai vienbalsiai pritarė organizacijos pirmininko ir valdybos ataskaitai. Gerai įvertino valdybos narių Antano Balvočiaus, Antano Mitkaus, Antaninos Rudminienės, Algirdo Juozo Červinsko, Rozos Šikšnienės, Leonardo Deikaus, Romualdo Valentino Dovydačio darbą.

Visuotinis susirinkimas nusprenė minėtus asmenis dar vienai kadencijai išrinkti į valdybą, taip pat valdybą papildė dviem nariais – Regina Tamšauskiene ir Jurgiu Balčiūnu.

ĮLPKTS Šilutės filialą buvo priimta ir mūsų krašto politinių kalinių ir tremtinių dainius E.Šmito duktė Rita Beniušienė. Ji po tévo mirties surinko visą jo kūrybinį palikimą: eiles, muziką, ir išleido knygą „Nepalūžęs tremtyje“.

R. Beniušienė gimė čia, Lietuvoje, po to, kai tėveliai jau buvo grįžę iš tremties. Nors ir nebuvu tremtinė, ji turėjo teisę ištoti į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą, nes šios organizacijos nariai gali tapti ir būvusių politinių kalinių bei tremtinių vaikai.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga – nepolitinė organizacija, bet, pasak A. Balvočiaus, tarp organizacijos narių buvo pasvarstyti, ar nederėtų naujuose savivaldos rinkimuose remti savo organizacijos nari, kuris būtų registruotas kaip atskiras kandidatas į Šilutės rajono tarybą. Apsispresta, kad vieno kurios nors kandidato organizacija nerems, bet LPKTS nariai aktyviai atliks pilietinę pareigą – balsuos rajono savivaldybės tarybos narių rinkimuose ir remis dešiniųjų partijų kandidatus.

Sigitas GRINČINAITIS
(„Šilutės naujienos“ Nr. 83 (759)

Opšrūtuose atidengtas paminklas

(atkelta iš 1 psl.)

Šių eilučių autorius perskaitė Seimo nario Julius Dautarto sveikinimą.

Kalbėjo Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos centrovaldybos narys atsargos majoras Arūnas Stašaitis, Lietuvos šaulių sąjungos vadas pulkininkas Antanas Plieskis, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Vinco Kudirkos Marijampolės apskrities skyriaus valdybos pirmininkas atsargos

majoras Algimantas Samuolis.

Pilviškių seniūnas Vytautas Juidikas padėkojo savanoriams, kurių iniciatyva paminklas buvo pastatytas, Vilkaičiams, kurie leido jį pastatyti savo žemėje, V. Špakauskui, kuris paminklą pastatė. Seniūnas taip pat dekojo Marijampolės apskrities šauliams, kariškiams, moksleiviams ir visiems atvykusiesiems.

Rimvydas ŽIEMYS

Tremtinių prisiminimai – internetiniame garso įrašų archyve

Rusijos ir Centrinės Europos šalių istorikai, vykdantys projektą „GULAGO garso archyvai“ (Sound Archives of the GULAG), ateinančią kovą planuoja interneite paskelbti daug būvusių tremtinių prisiminimų garso įrašų.

Projekto vykdytojai įraše apie 160 žmonių pasakojimus apie tremtį ir gyvenimą Sovietų sąjungos priverstinių darbo stovyklose. Prisiminimus pateikė daugiausiai Lenkijos, Lietuvos, Estijos ir kitų Rytų Europos šalių piliečiai.

Istorikas Alainas Blumas teigė, kad „projekto tikslas – peržengti šių deportacijų nacionalinių aspektą ir pažvelgti į jas kaip į Europos patirtį“.

„Sovietai į GULAGą ištrėmė milijoną europiečių. Ši praeitis ilgą laiką buvo paslėpta už „Geležinės uždangos“ ir iki šiol apie ją

mažai težinoma“, – Varšuvoje vykusiame projekto pristatyme sakė projekto koordinatorė M. Craveri. Ji pridūrė, kad būvusioms komunistinio bloko šalims 2004 metais įstojaus į Europos Sąjungą (ES), „suvokėme žinių apie šią praeitį stigių ir pagalvojome, kad atėjo laikas surinkti liudininkų parodymus bei įkurti virtualų muziejų“.

Projekta vykdo Rusijos, Kaukazo ir Centrinės Europos pasaulio studijų centras, bendradarbiaudamas su Prancūzijos tarptautiniu radiju. Tremtinių prisiminimai, įrašyti 11 kalbų, interneite bus prieinami keturiomis kalbomis: prancūzų, anglų, rusų ir lenkų. Archyve bus sukaupti tiek iš GULAGo į tévynę grįžusiu, tiek Rusijoje pasilikusių gyventi tremtinių pasakojimai.

BNS, „Tremtinio“ inf.

Džiaukimės kiekviena diena

Lapkričio 15 dieną Kauno igulos karininkų ramovėje Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga surengė konferenciją „Pensinio amžiaus žmonių problemos“.

Renginį pradėjo Kauno moksleivės, perskaičiusios savo rašinelius „Aš myliu savo senelius“. Seimo narė, TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos pirmininkė Vincente Vaidevutė Margevičienė padėkojo moksleivėms ir jų mokytojoms. Taip pat padėkojo Kauno karininkų ramovės viršininkui mjr. Donatui Mazurkevičiui už renginiui suteiktas pataipas.

Konferencijos dalyvius pasveikino socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas, Kauno vicemeras Algimantas Kurlavičius, perdavės Kauno mero Andrius Kupčinsko padėką ir linkėjimus. Kauno savivaldybės tarybos narė Loreta Kudarienė padėkojo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai už atkreptą dėmesį į pagyvenusius žmones, jų problemas. Kauno savivaldybės tarybos narys Gediminas Žemaitis pasidžiaugė, kad Kaune – vieninteliam Lietuvos mieste – prie savivaldybės tarybos veikia seniorų taryba.

VDU Psichologijos katedros prof.

suomenės sveikatos biuro specialistė Alina Didžiokienė tvirtino, kad gyvenime niekada ne vėlu džiaugtis. Ji patarė kiekvieną rytą atsibudus savęs paklausti, kam atsibudome – ar niurgėti, ar išgyventi nuostabią dieną. Kaip gražios senatvės pavyzdžių pateikė savo senelio, niekada nepradarusio optimizmo, gyvenimą.

KMU Fiziologijos katedros docentė Žibuoklė Senikienė aptarė sveiką mitybą. Ji sakė, kad sveikatos pa-

VDU Psichologijos katedros prof. Antanas Goštaitas aptarė žmogaus sveikatos pokyčius įvairiais amžiaus tarpsniais

Konferencijos dalyviai

Antanas Goštaitas aptarė žmogaus sveikatos pokyčius įvairiais amžiaus tarpsniais. Jis papasakojo apie jau bene 40 metų Kaune ir Roterdame vydomą išgyvenimo tyrimą ir apžvelgė jo rezultatus. Pasirodo, savo sveikatą moterys vertina prasčiau negu vyrai, ypač turinčios žemesnį išsilavinimą. Tie, kuriems rūpi jų naudingumas kitiems, išgyvena ilgiau. Taip pat ilgiau gyvena altruistai. O labiau besirūpinantys materialiniais dalykais gyvena trumpiau.

A. Goštaitas, lygindamas Kauno ir Roterdamo vyresnio amžiaus žmonių išgyvenimo tyrimo rezultatus, siūlė politikams remtis moksliškiais duomenimis ir neskubeti didinti pensinio amžiaus, nes Lietuvos žmonės sensta greičiau ir jų gyvenimas yra trumpesnis.

Kauno miesto savivaldybės Vi-

grindas – racionali mityba. Tai teisingas mūsų organizmui svarbiausių medžiagų santykis: 55–57 procentai angliavandeniu, 15–30 procentų riebalų, 10–15 procentų baltymų, taip pat skaidulinės medžiagos, vitaminai, mineralinės medžiagos. Valgant reikia nepamiršti nuosaikumo, pernelyg nesižavėti įvairiais maisto papildais. Ž. Senikienė patarė per dieną išgerti 2,5–3 litrus vandens – mažais gurkšneliais, bet pastoviai, nelaukti, kol ištrokšime, nes užsinorima gerti tada, kai organizme prasideda dehidratacija. Docentė tvirtino, kad obuolys nakčiai – vaistas nuo visų ligų.

Konferenciją užbaigė Pagyvenusių moters veiklos centro vokalinis moterų ansamblis „Žara“.

„Tremtinio“ inf.

Zenono Šiaučiulio nuotr.

Seimas paniekino Konstitucinio Teismo išvadas

Istorija neturėtų pasikartoti

Šia tema informacija jau buvo skelbta 2010 metų spalio 15 dienos „Tremtinio“ Nr. 38. Tačiau jau keletą mėnesių žiniasklaidoje tebelinksniuojamos dviejų Seimo narių – Lino Karaliaus ir Aleksandro Sacharuko, pavardės. Beje, pirmasis jau neteko Seimo nario mandato. Antrasis dar tebeturi, bet ar galės naudotis tuo. Istorija bėnali iki šleikštulio. Jei šiam reikale kalba suktusi apie pienburnius vaikėlius, tai pakaktų patyruisių pedagogų išvadų ir atsakingesnio požiūrio į jaunimo auklėjimą. Tačiau ši kartą istorijos herojai – sumitę vyrai, maža to–jiems rinkėjai patikėjo tautos atstovo mandatą. Abu nusikalto eidami Seimo nario pareigas. Labai aktualu, kad šią bylą užbaigus, būtų padarytos išvados ir numatyta, ko dera imtis, kad istorija nepasikartotų. Lietuvos valstybės prestižas neturėtų būti žeminaamas suaugusiu nebrendylų.

Seimo nario sąžiningumas neturi kelti abejonių

Seimo statutas byloja: „Seimo nario įgaliojimai nutrūksta, kai Seimas panaikina jo mandatą apkaltos proceso tvarka“ ir dar keliais atvejais. „Seimo narys privalo dalyvauti Seimo posėdžiuose“ (10 str.) „Jeigu Seimo narys negali dalyvauti tame posėdyje, jis turi raštu pranešti (...) ir nurodyti nedalyvavimo priežastis.“ To daryti net neméginta.

„Kiekvienas Seimo narys, eidamas Seimo nario pareigas, privalo vengti interesų konflikto tarp Seimo nario privačių interesų ir jo pareigų atstovauti visuomenės interesams (...) Seimo narys privalo daryti viską, kad jo sąžiningumas nekeltų visuomenėi abejonį ir kad visuomenė turėtų visas galimybes tuo įsitikinti“ (18 str.) „Seimo nariai balsuoja asmeniškai. Balsoteisė negali būti perduota kitiemis asmenims“ (111 straipsnio 4 dalis).

Aptariamu atveju Statuto reikalavimų nebuvo paisoma.

Sudaryta specialioji tyrimo komisija

2010 metų kovo 16 dieną 54 Seimo nariai pateikė Seimui teikimą „Pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui L. Karaliui“, tą pačią dieną 50 Seimo nariai pateikė Seimui teikimą „Pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Aleksandri Sacharukui“.

Seimas sudarė Seimo specialiąją tyrimo komisiją dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą ir 2010 metų gegužės 25 dieną priėmė nutarimą dėl apkaltos ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą (toliau – KT).

Ko verta parlamentaro pilietinė pozicija?

Seimo narių grupės teikiame nurodyta, kad Seimo narys L. Karalius išvyko į užsienio kelionę ir be pateisinamų priežasties nedalyvavo 2010 metų sausio dienomis vykusiose Seimo plenariniuose ir Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose. Buvo nustatyta, kad L. Karalius nuo 2009 metų gruodžio 29 dienos iki 2010 metų vasario 4 dienos asmeniniai tikslais keliavo po Azijos šalis: Tailando Karalystę, Kambodžos Karalystę, Vietnamo Socialistinę Respubliką, Singapūro Respubliką. Savaime suprantama, kad jis praleido ir Sausio 13 dienos iškilmingą posėdį, skirtą Laisvės gynėjų dienai paminėti. Galbūt šis faktas vaizdžiai atspindi parlamentaro pilietinę poziciją? Gal tai požiūris į Laisvės kovą ir tautos Atgimimo reikšmę Tėvynės istorijoje?

Kitas šios istorijos herojus Seimo narys A. Sacharuk, naudodamas L. Karaliaus paliku Seimo nario pažymėjimą, Seimo plenariniu posėdžių metu sąmoningai 11 kartų balsavo už pastarąjį kolegą.

Konstitucinio Teismo išvados

„Lietuvos Respublikos Seimo nario Aleksandro Sacharuko veiksmai – naudodamas Lietuvos Respublikos Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimą Lietuvos Respublikos Seimo plenariniuose posėdžiuose ir sąmoningas balsavimas už jį 8 kartus prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Šiai veiksmai Lietuvos Respublikos Seimo narys Aleksandras Sacharukas šiurkščiai pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją ir sulaužė priesaiką.“

„Lietuvos Respublikos Seimo nario Lino Karaliaus veiksmai – išvykimas į užsienio kelionę ir dėl to nedalyvavimas be pateisinamų priežasties 2010 metų sausio 13, 14, 19, 20, 21 dienomis vykusiose Lietuvos Respublikos Seimo plenariniuose posėdžiuose, 2010 metų sausio 15, 20 dienomis vykusiose Lietuvos Respublikos Seimo rinkimai padėties nepataisyti. Šis Seimas turėtų pats priterštą aslą išsiuoti.

tuvos Respublikos Konstitucijai. Šiai veiksmai Lietuvos Respublikos Seimo narys Linas Karalius sulaužė priesaiką ir šiurkščiai pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją. (...)

Ši Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išvada yra galutinė ir neskundžiama.

Konstitucinio Teismas sudėjo paskutinius taškus. Taip turėjo būti, tačiau, deja, įvyko nelauktas ir nesupranta akibrokštas...

Seimas ignoravo Konstitucinio Teismo išvadas

Šių metų lapkričio 11 dieną Seimas panaikino L. Karaliaus Seimo nario mandatą. Tačiau A. Sacharuk Seimo nario mandatui panaikinti pritrūko balsų. Peršasi kelios išvados. Visiems Seimo nariams buvo žinomas KT išvados. Abu Seimo nariai šiurkščiai pažeidė LR Konstituciją ir abu sulaužė priesaiką. Ar gali Seimo narys, sulaužęs priesaiką, eiti Seimo nario pareigas? Atrodo, kad atsakymas kiekvienam mąstančiam pilietyniui aiškus – sulaužyta priesaika negalioja, o kitos galiojančios néra.

Seimo nariai, gerai žinodami KT išvadų turinį, taip pat žinojo, kad teisingumą vykdo tik teismas ir jokia kita valstybinė institucija negali to pakeisti. Seimas tik kuria teisės aktus, bet teisingumą vykdo tiktais teismas. Kodėl dalis Seimo narių sąmoningai pasityčiojo iš Lietuvos Temidės? Kita vertus, ką gali veikti Seime neįgalus Seimo narys?

Seimas neturi teisės vykdyti teisingumą

Jeigu artimo ar kitokio užsienio specialiosios tarnybos, veikiančios šalyje, turi tikslą dirbtinai kelti sumaištį respublikos vidaus politikoje, tai kas jau kas, o Seimo nariai neturėtų tokiuose „projektuose“ dalyvauti. Šis skandalinges politikų tyčinio nesusivokimo atvejis rodo, kad slaptieji balsavimai nacionalinio saugumo požiūriu svarbiais klausimais ir tais atvejais, kai gali būti pažemintas Lietuvos valstybės prestižas, duoda progą nepriklausomybės neigėjams tariamai paslėpti savo piktus kėslus. Tauta turėtų žinoti, kurie iš Seimo narių ir kodėl piktnaudžiauja laisvėmis ir užtraukia gėdą teisinei valstybei. Beje, nauji Seimo rinkimai padėties nepataisyti. Šis Seimas turėtų pats priterštą aslą išsiuoti.

Edmundas SIMANAITIS

Sveikiname

Buvusių Sverdlovsko srities Severouralsko rajono Čeremuchovo gyvenvietės tremtinę, LPKTS Kauno filialo narę Oną VALEVIČIENĘ nuoširdžiai sveikiname garbingo 80-ojo jubilejaus proga.

Linkime stiprios sveikatos, daug gražių ir laimingų dienų bei Dievo palaimos.

**LPKTS Kauno filialas,
LPKTS valdyba**

Daug metų praejo

*Senam Nemune daug vandens nutekėjo.
Gyvenom mes taip, kaip gyventi reikėjo.
Praleidome daug jubiliejinių datų.
Gyvenam kartu mes jau pusšimtį metų.*

*Abiejų metus jei sudėti į krūvą,
Galėtum paremti jais viską, kas griūva:
Bičiuli nelaimėj ar žmogų mums brangų...
Virš mūsų galvos netgi griūvantį dangą.
Vaikai ir vaikaičiai seniai jau suaugę,
O mano žmona – man gyvenimo draugė,
Vaikams ir vaikaičiams – močiutė, mama,
Šeimos židinys ir namų šiluma.*

*Brangiausias žmogus man – tai mano žmona,
Nors jau pagyvenusi, bet dar ne sena.
Ir aš pagyvenęs, ir tikras linksmuolis,
Ramiai gyvenu sau ir pjaunu sau žolę.*

Vacius Skaudviliškis

Mielai Maryte ir Kazimierai BENIULIAI, Auksinių vestuvių proga Jus nuoširdžiai sveikina LPKTS Kauno filialo nariai ir linki: tegul visą Jūsų gyvenimą būna širdyse – laimė, akyse – džiaugsmas, lūpose – šypsena, tegul lieka amžini gyvenimo palydovai – džiaugsmas, laimė, karšta abipusė meilė ir santarvė.

Ilgiausią metų!

Buvusių Irkutsko srities Usolsko miesto tremtinę Junelę PŪRIENĘ 55-ojo jubiliejaus proga sveikina LPKTS Kauno filialo valdyba.

Tegul šis jubiliejus švies, žérės nuostabiažvaigždele, tegul visas gyvenimas liesis džiaugsmo, laimės, sveikatos versme...

Informuojame

Stanislovo Abromavičiaus knygą „Partizanų Motinos“ gali įsigyti LPKTS būstinės knygynelyje (Laisvės al. 39, Kaune), Kauno centriniame knygynėje (Laisvės al. 81, Kaune), vienoje Lietuvoje – „Vagos prekybos“ knygynuose, taip pat gali užsisakyti internetu www.knygunamai.lt. Mokyklos, bibliotekos, knygynai gali kreiptis į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą arba į UAB „Dajalita“ (Taikos pr. 116, Kaune, tel. (8 37) 473 838).

Gintarui Kryževičiui,
Lietuvos Aukščiausiojo
Teismo pirminkui

Skundas

Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo baudžiamuų bylu skyriaus teisėjų kolegijos 2009-09-11 nutarties

Nurodyta kolegija, suside-
danti iš kolegijos pirminkino Egidijaus Bieliūno, pranešē-
jo Benedikto Stakausko ir
teisėjo Vytauto Piesliako, va-
dovaudamasi Lietuvos Res-
publikos asmenų, represuotų
už pasipriešinimą okupaci-
niam režimams, teisių įstatymo
6 straipsnio 6 dalies 1
punktui atmetė mano pareiš-
kimą dėl teisių atstatymo by-
los atnaujinimo. Tai laikau
nepamatuotu ir nepagrįstu.

Nutarties nepagrįstumo motyvai

1. Pagal įstatymą mano pareiškimas turėjo būti išnagrinėtas per 9 mėnesius, o išnagrinėtas per 10 mėnesių.

2. Teisėjų kolegijos nutar-
tis paraidžiuui remiasi tik KGB
bylos teiginiuose: „Archyvinė-
je byloje (be kitų duomenų)
yra paties A. Žyprės parodymai,
duoti parengtiname tar-
dyme bei teisiamajame posė-
dyje, kad žudynių metu jis su
ginklu saugojo P. Driaukšos
ir L. Gūžės sodybas.“

3. Nebuvo laikytasi minė-
to įstatymo 5 straipsnio 4 ir 5
dalyse įvardintos kolegijos posėdžio procedūros, numata-
nčios teisę dalyvauti man,
paaiškinti, apklausti liudininkus,
dalyvauti pasipriešinimo organizacijų atstovui ir atviri-
rumui, kadangi nebuvo pra-
nešta apie būsimą teismo kol-
egijos posėdį. Tai primena uždarą „trojkos“ posėdį. O
tai yra šališkas, nesisteminius
bylos išnagrinėjimas ir verti-
nimas.

4. Nebuvo tinkamai pritai-
kyti teisių atkūrimo įstatymai:
nutartis grindžiamas vien
nusikalstamos organizacijos KGB nusikalstamu būdu su-
rinkta ir pateikta byloje infor-
macija ir veikų kvalifikacija,
o tai prieštarauja šio įstatymo
2 straipsnio 2 dalies nuostatai dėl KGB įrodymų nepati-
kimumo.

5. Nepagrīstai kvestio-
nuojama tik KGB medžiagos nuorodomis partizanų vadovybės sprendimo kvalifikacija, kad minėti asmenys buvo aktyvūs šnipai.

6. Teismo kolegija remia-
si Lietuvos Respublikos ge-
neralinės prokuratūros 2009-08-12 tyrimo išvados teiginiu: „Tyrimo metu ap-
klausus liudytojus apie

A. Žyprės veiklą, papildo-
mū duomenų, patvirtinančių
ar paneigiančių, archyvinėje

Partizano Algirdo Žyprės byla

baudžiamoji byloje esan-
čius archyvinius duomenis
apie jo veiklą, gauta nebuvo.“
Tai reiškia nutartis padaryta
išimtinai nusikalstamos KGB organizacijos teiginiu ir vertinimų pagrindu bei preferencija.

7. Vertinant veikų kvalifi-
kaciją nebuvo remtais Lietu-
vos BK ir BPK principais ir
nuostatomis.

8. Visiškai atmetas her-
meneutiškas Lietuvos okupa-
cinių sąlygų istorinis, politinis
ir praktinis fonas bei sąlygos,
o tai yra esminiai vertinimo
klausimai.

9. Neįvertintas visos prieš
mane mano partizanų būrio
nariams KGB sudarytos by-
loje esantys akivaizdūs netei-
seti ir klastojimo faktai.

Partizanų teisgalio vertinimas

Lietuvos Respublikos Sei-
mas 1999-01-12 priėmė įsta-
tymą „Dėl Lietuvos Laisvės Kovos Sajūdžio Tarybos 1949 metų vasario 16 dieną deklaracijos“, kurią paskelbė Lietuvos valstybės teisės aktu. Šioje Deklaracijoje, kaip neatskiriamame šio įstatymo priede, nurodoma, kad LLKS Taryba „okupacijos metu yra aukščiausias tautos politinis organas, vadovaujantis politinei ir karinei tautos išsilaisvinimo kovai“, o 17-oje Deklaracijos dalyje teigiamas: „Asmenys, bolševikinės arba vokiškosios okupacijos metu išdavė Tėvynė bendradarbiavimu su priešu, savo veiksmais ar įtaka pakenkė tautos išsilaisvinimo kovai, susitepę išdavystėmis ar krauju, yra atsakingi prieš Lietuvos Teismą.“ Ir šiuo pagrindu abejoti partizanų, kaip legitimios visų rūšių valdžios, veiksmų pagrįstumu sudėtingiausiomis pasipriešinimo sąlygomis čekistinių vertinimų pagrindu nėra jokio teisinio, politinio ir moralinio pamatuotumo.

Partizaninėje ginkluotoje kovoje jų sprendimų niekas, išskyrus juos pačius, jų tuo metu veikusias valdymo struktūras, vadovybę, kolaborantinė ir čekistų valdžia negali kvestionuoti. Buvo tokis *modus vivendi* (išgyvenimo būdas) ir *modus agendi* (veikimo būdas).

Čekistinės bylos nepatikimumo faktai

Čekistų sudarytoje bylose neraišime nuorodų, kad teisiamieji buvo mušami ar kan-
kinami, kad į rusų kalbą vers-
tos aukų mintys protokoleyra-
tišliai ir teisingai užrašyti, jeigu vertėjai buvo patys čekistai arba jų besalygiškai at-

rinkti patikimi ir patikrinti as-
menys. Ir apskritai, ar galime teisiškai pagrįstai čekistinę teise pripažinti legitimia?

Šioje byloje nėra né vieno tiesioginio paliodijimo, kad aš asmeniškai atlikau civilių asmenų nužudymą. Per 60 liu-
dininkų nurodė: „jo nepaži-
no“, „nežino“, „nemate“, „negirdėjo“, kažka „girdėjo iš
kitų“, „neatpažinčiau“, „aky-
se nemažiau“ ir pan. Sovietini-
am teismui ir reabilituojan-
čiam nepriklausomos Lietu-
vos teismui pakako 1958 metų
balandžio 23 dieną okupaci-
nio Lietuvos teismo nuo-
sprendžio teksto „Žyprei da-
lyvaujant“, „Žyprė, būdamas
ginkluotoje nacionalistinėje
bandoje“, „Žyprė su kita
ginkluotos nacionalistinės
gaujos dalyviais“ ir jokios in-
dividualizacijos.

Galiu paaškinti, kad ma-
no byla 1958 metais buvo da-
roma pagal anksčiau (1949
metais) nuteistų mano būrio
partizanų medžiagą. Ėmė ją ir
visur, ir be varginimosi prie
visko klijavo mane, t.y. buvo
anų laikų bylos tėsinys.

1949 metų prievertiniai, kankinimo liudijimai, susieti su manimi

Mano byloje 1958 metais buvo apklausti liudininkais 1949 metais 25 metams nu-
teisti kiti mano būrio partiza-
nai. Jų vėlyvesni parodymai labai svarbūs ir nurodantys dėl apskritai KGB bylos faktų, ypač 1949 metų laikotarpiu, patikimumo.

1958 metų sausio 15 die-
nā partizanas Petras Pukins-
kas, būrio partizanas, Mor-
dovijos lageryje leitenantui Piniasovui parodė: „...būda-
mas be sąmonės po fizinio tardytojo mušimų, tardytojo pa-
vardės neatsimenu“. Protokolo pabaigoje yra išrašas: „Protokole figūruoja posakis „banditas“. Aš su tokiu terminu nesutinku, aš banditu nebuvalau, prieš tarybų valdžią nekovoju. Aš kovoju prieš tuos žmones, kurie kėlė siaubą lietuvių tautai, nustatinėjo savo tvarką kokią norėjo“ (LYA, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 2, p. 79).

Nuteistasis partizanas, būrio savanoris, Stasys Gu-
dauskas 1958 metų sausio 17
dieną Omsko 8-ojo lagerio operatyviniam įgaliotiniui
vyr. leitenantui Bannikov pa-
aiškino savo ankstesnius pa-
rodymus prieš A. Žyprę: „Aš buvau priverstas pasirašyti protokolus fizine jėga tardytojui mane verčiant. Be to, tuo laiku rusų kalbos nemo-
kėjau, todėl asmeniškai skai-
tyti tardymo protokolų netu-

rejau galimybės...“
Aš buvau nuteistas Ypatingojo
pasitarimo, todėl negalėjau
pareikšti apie neteisėtus tar-
dymo organų veiksmus

<...> Dabar po ilgo laiko
dėl senaties aš negaliu įvardinti asmenis, kurie mušė,
kadangi kabinete buvo 4–5
asmenys. Uždengdavo pal-
tu, burną užkimšdavo sku-
durų ir mušdavo. Tuos ne-
teisėtus veiksmus gali pat-
virtinti vertėjas Litvinas ir
Vyšniauskas, kurių vardų ir
tėvavardžių nežinau“ (LYA,
F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t.
2, p. 88–89).

Vorkutos 85 lageryje ap-
klaustas partizanas Stasys
Žemelis, taip pat buvęs kar-
tu mano būryje, 1958 metų
sausio 29 dieną vyr. leitenantui Osadčij, operatyvinio sky-
riaus viršininkui, parodė:
„Jeigu tai užrašyta, tai dėl tar-
dytojo spaudimo arba apei-
nant mano faktinius parody-
mus“ (LYA, F-K-1, ap. 58, b.
44501/3, t. 2, p. 90).

Tardyme žmonės buvo
kankinami ir aukoms nemo-
kant rusų kalbos čekistai ru-
siškai protokole užrašydavo
sau reikalingus tekstus. Dėl
pirmos priežasties auka galėjo
pasirašyti bet ką.

Ar partizanams buvo prasmė būti primityviais žudikais?

Čekistai byloje partizanus bando pristatyti kaip kraujuo-
ištroskusių plėšikus, besi-
mėgaujančius nekaltų žmo-
nių žudikus arba prievertau-
tojus. Čekistų noras pavaizduoti partizanus kaip ko-
kius žmogžudžius – mania-
kus, kuriems kraujas teikia
malonumą.

Realiai galvojant jie žmo-
gas nužudymo prasmę nuo-
vokiai įvertindavo tolimes-
niu savo egzistavimo ir išgy-
venimo prasmingumui. Juk
jie likdavo veikti toje pačioje
teritorijoje, todėl nužudymas
būdavo sąlygotas ne kokia
nors pasimėgavimu, o būtinu-
mo prielaida išgyventi ir veik-
ti pagal partizaninio karo tai-
sykles, o kitos išeities tokioje
sunkioje kovoje nebuvo – ap-
sisaugoti nuo šnipų, išdavikų.
Mano byloje yra netgi čekis-
tų užfiksuočių tokie partizanų
veikimo epizodai, kurie pa-
neigia čekistų partizanams
priskiriamą nekaltų civilių as-
menų, naujakurių žudymo
pomėgi.

Kalėtų kaime 1949 metų rugpjūčio mėnesį buvo susi-
šaudyta su latvių stribais. Iš
jų partizanai atėmė 2 vo-
kiškus šautuvus, o stribus paleido. (LYA, F-K-1, ap.
58, b. 44501/3, t. 2, p. 33).
Iš rusų topografių aptiktos

ginkluotos 4 kariškių grupės
Rušupių kaime 1948 metų
partizanai atėmė 3 šautuvus ir
pistoletą, o juos paleido (LY-
A, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3,
t. 1, p. 174).

Liudininkė A. Barkienė,
kurios vyras buvo stribas,
partizanai teiravosi jos vyro
ginklo, o „...pamatę ant sie-
nos Stalinoportretą liepė man
suplėšyti, gasdindami nušau-
sią mane, jei aš nepaklausysiu.
<...> Aš Stalino portretą su-
plėšiau“ (LYA, F-K-1, ap. 58,
b. 44501/3, t. 2, p. 134). Jos
nešaudė.

Liudininkė Ona Gadeikienė sakė, kad partizanai klau-
sė: „Kur komunistas Gadei-
kis?“ Ji paaškino, kad Skuo-
de. Jai liepė juos vesti pas kai-
myną. Vaikai pradėjo verkti,
tuomet ją paliko ir išėjo (LY-
A, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3,
t. 2, p. 184–185).

Stribo Eriko brolio Teodo-
rido Vičio partizanai klausė:
„Ar tu komjaunuolis?“, bet
jam nieko nedarė. Kolabo-
rantų, skundikų šaudymas
nebuvo malonumas, o išgyve-
nimo sąlyga.

Mano byloje yra vieno liu-
dininko parodymas apie ma-
tytų nežinomą partizaną, ant
kurio vieno bato buvo du lo-
pai. Tokiomis tad sąlygomis
gyveno partizanai.

Kodel žmōna kaltina stribus?

Mano čekistinėje byloje yra įdomus epizodas, nors ir neliečiantis manęs, apibūdintis bylos duomenų nepatikimumu. Nužudyto apylin-
kės pirmininko K. Donėlos, kuris atsistatydino iš parei-
gu, žmōna Ona tvirtino, kad
jos vyro nužudymo metu 1948 metų kovo 4 dieną ji
atpažino du stribus – A. Gū-
žę ir Goluboką, kurie kalti
dėl jos vyro žūties.

O. Doneliene tvirtina:
„Staiga išgirdau šuns lojimą ir
greitai išgirdau Gūžės balsą:
„Ne čia, pirmiau prie Doné-
los lango *<...>* Aš išgirdau
Goluboko balsą: „Donėla,
lišk iš lovos!“ Po vyro nuš-
vimo ji teigia: „...išgirdau vėl
Gūžės balsą: „Padegsime na-
mą, niekas niekur neišbėgs“. (LYA,
F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 2, p.
196–197).

A. Leliūnas, O. Doneliene
nė žentas, kai to įvyko metu
degė namas, liudija: „Aš
nešiau daiktus iš degančio na-
mo. Po 5–10 minučių prie na-
mo atejo tie keturi liaudies gy-
nėjai kartu su Gūže, kurie pas-
mus buvo užėję iš vakaro. Jie
klausė, kas atsitiko, kas pade-
gė namą ir nuėjo“ (LYA, F-
K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 2,
p. 207). O. Doneliene atvirai
tai kalbėjo ir kaltino stribus
kaip keršavusius už vyro pa-
straukimą iš pareigų.

(keliamai į 5 psl.)

(atkelta iš 4 psl.)

Psichiatriinė ekspertizė KGB rūmuose po vieno pokalbio

1951 metų gruodžio 17 dieną kapitonas Soldatov O. Donelienei skiria teisminę psichiatriinę ekspertizę. Jau kitą dieną vyriausasis LTSR sveikatos apsaugos ministerijos psichiatras J. Gutman KGB patalpose Vilniuje nustato, kad O. Doneliene negali duoti teisingų parodymų. Ji Skuodo teismo nubausta 500 rub. bauta už stribo apšmeižimą – kaltinimą dalyvavus stribui jos vyro nužudyme. Beje, už tą patį nuteista ir Rachele Baltukonienė. Klaipėdos srities teismas 1953-04-17 jas abi atleidžia nuo baudos pagal amnestiją, bet kaltinimą palieka. Nutartyje nurodyta, kad nebuvu atsižvelgta į jos prašymą liaudės teismam iškvesti Kavasinių ir kitus liudininkus. Ištis neatmestina stribų smogiamoji keršto akcija prieš pašitraukusį iš posto apylinkės pirmininką, suverčiant kaltę partizanams ir baudžiamosios psichiatrijos versija. Jokių liudininkų – R. Baltukonienės, Kavasino, A. Leliūno parodymų byloje nėra. Nejaugi mažiausiai 4 žmonės gali klysti dėl nurodytų stribų dalyvavimo įvykyje?

Atkreiptinas „dėmesys, kad K. Donėla žuvo 1948 metais, o O. Doneliene ir R. Baltukonienė už „šmeižtą“ baudžiamos 1951 metais, tai yra po 3 metų. Čekistai tą veiką priskyrė partizanams.

Ar visa tai leidžia mano bylos ir kitą medžiagą laikyti objektyvia, o ne sudarytą pagal KGB reikiama modelį?

Mano tardytojas Ivanas Mikšys 1951, 1958, 2009 metais

1951 metais tardytojas I. Mikšys, KGB tardymo skyriaus viršininko pavaduotojas, patvirtina psichiatro J. Gutmano kvietimą O. Donelienei ekspertizei atliki ir patvirtina tą ekspertizę.

1958 metais I. Mikšys tar do mane. Jis man grasino: „Mes turime priemonių ir jas panaudosime“. Jis reikalavo viską prisiminti ir pasirašyti kaip buvo nurodyta 1949 metais nuteistų būrio partizanų bylose. Be to, iš anksto reikalavo pasirašyti, kad susipažinu su byla, sakydamas, kad po to galėsi susipažinti kiek norėsiu. Aš pasirašiau, bet tos bylos nemačiau. Mane informavo, kad mano baudžiamojame byloje, kurios iki šiol nemačiau, yra nuotrauka, kurioje aš atseit apsivilkės kaliniai, apsnigtam lauke rodu vieta, kurioje stovėjau sargyboje. Teigiu, kad manęs

Partizano Algirdo Žyprės byla

iš KGB vidaus kalėjimo niekur nebuvu žiemą išvežę. Tardytai raše, kaip jiems reikėjo.

2009 metais čekistas I. Mikšys liudija Generalinės prokuratūros Specialiųjų tyrimų skyriaus prokurore A. Žentelienei. Jis tvirtina, kad visa mano byla man buvo perskaityta ir vertėjo išversta (3 tomai). Jis patvirtina, kad nemokėjo lietuviškai rašyti, bet viskas buvo atlitta pagal įstatymus.

Kaip nurodo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistenčios tyrimo centro skyrius 2009-07-02 rašte aš buvau tardomas „daugiau nei 25 kartus.“

Šnipai ir skundikai – tik civiliai

Visuotinai žinoma, kad slaptieji KGB agentai būdavo tik civiliai, neuniformuoti ir nesigarsindavo, atvirkšciai, apsimetinėdavo ir provokuodavo pasipriešinimo dalyvius. KGB bendradarbiu tapdavo slaptu raistišku arba žodiniu pasižadėjimu. Tai aksioma.

Teismas teoriškai kvestionuoja partizanų veiksmus ir iš esmės reikalauja, kad aš pats turiu irodyti, jog partizanų nubausti asmenys – buvę agentai, šnipai ar provokatoriai, aktyviai veikę prieš gyventojus ir slaptai prieš partizanus.

Teiginys, kad archyve nėra dokumentų, agentų asmenų ir darbo bylų, liudijančių apie nužudytyjų buvimą KGB informatoriais, visiškai nepagrįstas ir nerealus. KGB agentūrinė tarnyba Lietuvoje buvo naujai inventorizuota 1953 metais. Dalis agentų buvo išbraukti iš sąrašų ir jų dokumentų neišliko. Lietuvoje likę tik agentų registracijos žurnalus su slapyvardžiais, kuriuos identifikuoti yra labai sunku.

Naujų išlikusių bylų LYA yra tik kelios dešimtys, o 1946 metais tokios sisteminės apskaitos formos išvis nebuvu, pakakojodinio įspareigojimo arba primityvaus įskundimo (netgi savanoriško), o jeigu ir buvo dokumentai, tai, visuotinai žinoma, KGB dokumentai 1990 metais išvežti į Rusiją. Pavyzdžiu, senojo meto čekistams trūko net popieriaus – protokolus rašydavo vokiečių žemėlapių, prieškarinių valsčių ir bažnyčių knygų kitoje lapo pusėje.

Tuo metu kaime žmonės vienas kitą gerai pažinojo, žinojo, kas kuo kvėpuoja, kas ką veikia, kas su kuo susitinka, ką kalba, kuo giriasti, vienas kitam pasisako, nugirsta, prasitaria, kaip bei kam padeda, ko nekenčia, bendrauja, pasigiria, kas ką paskundė ir pan. Tokią informaciją, be

abejo, gaudavo ir partizanai. Tokiomis aplinkybėmis nustatyti įtarinus asmenis būdavo daug galimybų. Kai kurių kolaborantai veikdavo atvirai ir ižulių – pareigūnai, partiniai ir komjaunimo veikėjai, kolonistai, o šnipai, suprantama, tik slaptai.

Lietuvos Generalinės prokuratūros tyrimas 2009 metais

Vladislovas Papreckis savo 2008-11-01 liudijime pateikia du epizodus apie daug kartinius P. Driaukšos šnipinėjimo veiksmus prie savo namų – slankiojant jam prie jo namo langu ir pas kaimyną L. Pilibaitį: „Atsakingai tvirtinu, kad vakarais ne vieną kartą per savo namų langus žiemos metu pastebėdavau apie namą vaikščiojant Driaukšą. Jis sustodavo, pri siartindavo prie langų ir klau sydavosi... Tai kartodavosi du tris kartus per savaitę.“

2009-06-11 V. Papreckis Kretingos rajono apylinkės prokurorui S. Petravičiui paliudijo, kad P. Driaukša šnipinėjo „vykdymamas kažkokį sovietų valdžios užduotį.“ Be abejo, P. Driaukša viešai nesigyrė savo kolaborantiniu statusu.

Teismui ir Generalinės prokuratūrai šis svarbus faktas, paliudytas 1948 metų tremtinio, visiškai nereikšmingas ir nieko nesakantis, nekomentuojamas.

Čekistinėje byloje apie slaptus agentus ir skundikus

Suprantama, kad čekistai savo bylose raše jiems reikalingus faktus, taip pat nurodė partizanų veiksmų motyvus, nevarotojo sąvokos „civilis“ dėl man inkriminuojamo dalyvavimo dviejų „civilių“ P. Driaukšos ir L. Gūžės šeimų nužudyme. Šnipai, slapti sau gumo bendradarbiai visi buvo tik civiliai asmenys, kitių nebūdavo. Su antpečiais buvo tik oficialūs kadriniai parėiginai. Aktyvūs kolaborantai – parsidavėliai buvo įslaptinti ir privalėjo savo bendradarbiavimą su KGB neviešinti, atvirkšciai, slėpti.

Netgi, to nesiekiant ir ne norint, mano čekistinėje byloje yra nuorodos apie partizanų 1946–1947 metais kaltinimus tiems asmenims. Didelė tikimybė, kad tardyme buvo ir daugiau partizanų nuorodų į nužudytyus slaptus agentus ar skundėjus, bet ir tai, kiek KGB tardymo protokoluose paminėta, matosi partizanų šnipų vertinimas, tai yra nušovimas dėl šnipinė-

jum ir įskundimų, o ne dėl kažkokio sadistinio pomėgio.

P. Driaukša

„Driaukša šnipinėja ir nori susekti jį, o taip pat ir mus, kad jis yra saugumo „šnipas“ (LYA, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 1, p. 58). P. Driaukša: „tarybinis aktyvistas“ (LYA, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 3, p. 91). P. Pu kinskas liudija, kad P. Driaukša „itartas ryšiais su MGB“ (LYA, F-K-1, Ap. 58, b. 44501/3, t. 3, p. 100).

Partizanai P. Driaukšą vadino saugumo informatoriumi, tai yra „seka partizanus ir panešinėja apie juos organams“ (LYA, f. K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 2, p. 70; f. V-5, ap. 1, b. 13648, p. 3; b. 12511, p. 6-7, b. 10889, p. 7).

Stebėjimo byloje, esančioje prie aptariamos baudžiamosios bylos, apie A. Žyprę nurodyta: „1946 metų rudenį su kitais gaujos dalyviais nužudė Pakalniškių kaimo gyventoją Driaukšą, kurį įtarinėjo, jog jis praneša apie gaujos dalyvius saugumo organams.“ (p. 11).

L. Gūžė

Dėl Gūžės: „gyvenantis jų kaime Gūžė yra „blogas“ žmogus, nes skriaudžia buožes ir neduoda ramiai jiems gyventi. Siūlė jį užmušti“ (LYA, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 1, p. 73). Kaip gali reikšti čekistų švelniai užšifruota sąvoka „skriaudžia buožes“ 1946–1947 metais? Reikia suvokti tos kai kios epochos dviši. Tai žmonių prievertavimas mokesčiais, duoklėmis, prievolėmis, įskundimais.

L. Gūžė „slaptai dirba su komunistais“ Po L. Gūžės nušovimo B. Gureckas paaiškina: „Nuėjus puskilometri, mus pasitiko nežinomas žmogus, kuris kreipėsi į „Hitler“, sakydamas, kodėl mes ne vius sušaudėme. Gūžės žmona ir jos sūnus yra šnipai“ (LYA, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 3, p. 86-87).

Kaip nurodo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistenčios tyrimo centro Specialiųjų tyrimų skyrius 2009-02-27 rašte Lietuvos Aukščiausiam Teismui, partizanai L. Gūžė pravardžiavo „arklia vagiu“ (LYA, f. K-1, ap. 3, b. 1174, p. 161; ap. 58, b. 44501/3, t. 3, p. 25, 72-74, 151-153).

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistenčios tyrimo centro Specialiųjų tyrimų skyrius 2009-07-02 rašte Generalinei prokuratūrai yra nuoroda, kad L. Gūžė buvo Komunistų partijos narys („Mažoji lietuvių tarybinė enciklopedija“, 1 t., p. 41). Žinoma, kad L. Gūžės šeima buvo komunistinė nepriklausomybės laikais, todėl jų nuo stata lauktais sovietinės okupacijos laikais patriotų ir pasipriešinimo žmonių atžvilgiu idėjiškai negalėjo būti kitokia.

V. Šilino parodymais 200-00 metrų nuo L. Gūžės namų buvo sutiktas S. Gaudauskas, kuris pasakė, kad reikia nušauti žmoną ir sūnų, nes „priešingu atveju neleis gyventi, išduos tarybinės valdžios organams“. Visi trys nušauti „turejo ryšius su tarybų valdžios organais, pranešdami tartum apie mūsų, banditų, pasirodymą“ (LYA, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 3, p. 152-153). KGB terminu „išžudė šeimą“. Labai tikėtina, kad šnipinėjo visa šeima. L. Gūžės posūnis pastebėtas slankiojant ir stebint aplinkoje, pas kaimynus.

Beje, mano byloje netgi užfiksuota, kad kai kuriuos epizodus legalizujantis „dėl „stiprumo““ prisipažinau“ (LYA, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 1, p. 127). Vienokčia nekalbama apie inkriminuojamų nekaltų civilių nužudymų atvejus.

Lietuvos sovietinio Aukščiausiojo Teismo pirmininkas teisėjas Jukna per parengiamą teismo posėdį išbraukia iš KGB 18 kviečiamų liudininkų sąrašo A. Žiemelienę ir A. Urvičį, kurie dėl A. Žyprės pasakė pateisinimus. Tai patvirtina, kad teismai buvo KGB užduočių vykdytojai.

Netgi mano teismo posėdžio protokole yra toks įrašas: „Daug klausimų yra neteisinių, nes legalizacijos metu man buvo pasakyta, jei neprišipažinsiu, legalizacija negaliuos“ (LYA, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 1, p. 258).

Teisme advokatas pasakė: „Kadangi 1954 metų teismas legalizavosi ir jam bausmė turėjo būti dovanojama, todėl prašau prieš teisiamąjį Žyprę bylą nutraukti“ (LYA, F-K-1, ap. 58, b. 44501/3, t. 1, p. 265).

Hipotetiškai šiandieninės teisės požiūriu

Lietuvos Konstitucijos 31 straipsnis teigia: „Asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltumas neįrodytas įstatymo nuostata tvarka ir pripažintas įsteisejusi teismo nuosprendžiu. Asmuo, kaltinamas padarė nusikaltimą, turi teisę, kad jo bylą viešai ir teisingai išnagrinėti nepriklausomas ir bešališkas teismas.“

Tarkim, nužudytieji buvo tik civiliai. Kiltų klausimas, kodėl juos turėjo žudyti: kad užsitrauktu kariuomenės garnizono dėmesį ir sumažintų gyventojų paramą? Kokia prasmė?

(keliamas į 6 psl.)

Partizano Algirdo Žyprės byla

(atkelta iš 1 psl.)

Kaip aš, eilinis karys savanoris, 19 metų, davės priesaiką, galėjau nevykdinti vado įsakymo (pagal Lietuvos BK 317 str.)?

Kur mano veikos tyčia (Lietuvos BK 2, 14 ir 15 straipsnių sudėty?)? Veikimo sprendimus dariau ne aš. Vėl hipotetiškai: ką reiškė vado įsakymo nevykdymas – bėgti pas KGB ir išduoti būri? Ar tai reiškia: buvau nusikalstamos organizacijos sudėtyje?

Beje, netgi sovietinio teismo posėdžio protokole užrašyta, kad aš P. Driaukšos ūkyje susikroviau daiktus ir išvykau įtolimesniuose veiksmuose nedalyvavau. Tame pat protokole užrašyta, kad aš L. Gūžės sodyboje nebuvau, o stovėjau prie upės. Taip buvo gal 200–300 metrų nuo sodybos.

Kolegiaj kritiškai neverino

- bylos nuorodų į kankinius tardant būrių partizanus 1949 metais;
- bylos nuorodų į tardymus rusų kalba ir pačių KGB pareigūnų nepatikimą vertėjimą 1949–1958 metais;
- byloje esančios psichiatrijos ekspertizės fikciją kaip iliustraciją bylos analoginiame kurpime ir kituose epizoduose;
- sovietinio Aukščiausiojo Teismo iniciatyva atliktą kai kurių nepalankių liudininkų eliminavimą;
- byloje esantį klastojimo epizodą dėl stribų dalyvavimo nužudant nepalankų jiems asmenį, suverčiant kaltę partizanams;
- partizanų nužudytus šni-

pus kvalifikavo išimtinai tik čekistų nurodyta nuostata;

- netgi man inkriminuojamo dalyvavimo nužudant KGB šnipus aplinkybių;

- savo būrio vado įsakymo vykdymo aplinkybes;

- koks buvo mano vaidmuo ir sprendimas šnipų nužudymo atveju;

- manęs čekistams klastingai reikalaujant kiek galint daugiau prisiimti įvairios atsakomybės ir pasirašyti, nes tai buvo salyga manęs neteisti legalizuojantis 1954 metais;

- rėmimasi tik KGB nusikalstamais būdais surinktais įrodymais ir įkalčiais;

- rėmési tik niekinio KGB kaltinamojo akto ir nuosprendžio veikų kvalifikacija;

- 1999-02-24 mano būrio vadui L. Mockui suteiktą kario savanorio statusą.

Ignoravimas

1. Liudininko V. Papreckio nurodymas į P. Driaukšos akivaizdų šnipinėjimą.

2. Partizaninės veiklos totalinės apsuptyes, sunkaus ryšio ir sąveikos, pastovaus persekiomo, išdavysčių, didelio šnipinėjimo tinklo pavojaus, blogų gyvenimo salygų, sveikatos, charakterio kitimo, streso, afektų, ekscesų buvimo ir sunkios perspektyvos.

3. Tarptautinės praktikos patirties rezistencinio pasipriešinimo bylose.

4. Hermeneutikos principo vertinant to meto situaciją ir realią veikimo specifiką.

5. Partizanų struktūrų legitimaus veikimo teisių spręsti atmetimas ir preferencijų okupantų vertinimų pripažinimas.

Pastaba

1983 metais atsédėjus 25 metus leidimo į Lietuvą grįžti neturėjau. Sugrįžau tik 1988 metais, kai okupacija pradėjo krypti. Tokiu atveju buvau represuotas 30 metų.

1994 metais, gavęs Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko pasirašytą neigiamą raštą, nusivyliau Lietuvos valstybe. Kilo klaušimas ir dėl lešų bei visokeriopos paramos. Žmogiškai galima suprasti, kas lieka iš jo aplinkos tiek metų praleidus lageriuose nesant šeimos. Senieji išmirė, užaugo nauja, nepažystama karta.

Prašau dėl:

- netinkamai pritaikytų teisės atkūrimo įstatymo bei BK ir BPK;

- įstatymo 2 str. 2 dieną netaikymo ir vien KGB medžiagos preferencijų;

- prokurorės A. Žentelienės, teisėjų E. Bieliūno, B. Stakausko ir V. Piesliako nepamatuotai teisiškai, politiškai ir istoriškai 2009 metais kvestionuoto 1946–1947 metų partizanų būrio vadovybės sprendimo dėl šnipų įvardijimo ir vertinimo;

- nutarties priemimo išimtinai 1958 metų bylos nuostatomis;

- neviešo mano prašymo nagrinėjimo posėdžio panaikinti minėtą nutartį ir išnagrinėti naujai.

Prašau posėdje išklausyti specialisto Algirdo Endriukaičio nuomonę.

Algirdas Žyprė

Pastaba. Dokumentų kalba netaisyta.

(Bus daugiau)

Išskirtinės svarbos konferencija Seime

Spalio 28 dieną Lietuvos Respublikos Seime vykusi tarptautinė mokslinė konferencija „Komunizmo šmékla ir nusikaltimai“ vertintina kaip išskirtinės reikšmės įvykis. Pranešėjai iš Ukrainos, Kazachstano, Estijos, Latvijos, Moldovos, Makedonijos, Baltarusijos ir Lietuvos skaitė keilioka išsamių, argumentuotų pranešimų, skirtų komunizmo nusikaltimui apžvalgai, sovietinio totalitarizmo siekiams, komunizmo pseudomokslinės ideologijos analizei, komunizmo genocido politikos padariniams, sovietinio teroro formoms, kolaboravimui, patirtiems demografiniams nuostoliams buvusioje sovietijoje ir Europos bei Azijos neprilausomose valstybėse.

Daugelis konferencijos dalyvių yra tiesiogiai patyrę sovietinio okupanto represijas. Jie su dideliu dėmesiu sekė konferencijos darbą. Ra-

dosi pageidavimų, kad ir ateityje būtų rengiamos panašaus pobūdžio konferencijos. Už šio renginio, išryškinusio kai kuriuos skaudžios ir tragiskos patirties bruožus, organizavimą, konferencijos dalyviai nuoširdžiai dėkoja konferencijos organizaciniam komitetui, pranešimų autoriams, Lietuvos Respublikos Seimo pirmminkei Irenai Degutienei, Seimo kancleriu Jonui Mileriui, Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijos nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos sekretorei Danguolei Stonytei ir kitiems Seimo kanceliarijos darbuotojams, kurių globa ir pastangomis ši reikšminga priemonė buvo įgyvendinta.

Tikimasi, kad konferencijos pranešimai bei numatomos priemonės tolimesnei veiklai skatinti bus paskelbtai atskiru leidiniu.

Grupė konferencijos dalyvių

Aplankėme partizanų kapavietes

Prieš Vėlines, spalio 29 dieną, Šimkaičių Jono Žemaičio pagrindinės mokyklos jaunuujų kraštotyrininkų ir žurnalistų „Kūrybinės plunksnos vaikai“ būreliai iniciatyva buvo aplankytos žuvusių partizanų kapavietės. Buvo aplankytos, sutvarkytos ir pagerbtos trys partizanų atminimo vietas.

Kaip ir kasmet aplankytas paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę partizanams Šimkaičių miške. Paminklas šioje vietoje užkastą 1945–1957

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Vladas Bakutis

1927–2010

Gimė Barsukinės k., Raseinių r., ūkininkų šeimoje. Pasitraukės iš sovietų kariuomenės slapstėsi. 1949 m. ištremtas į Bodaibą, Irkutsko sr., 5 metus dirbo aukso kasyklose. Vėliau susirado artimuosius, ištremtus į Tulūną, Sibire sukūrė šeimą su likimo drauge. 1958 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Radviliškio r., Alksnupiūose. Užaugino dvi dukteris ir sūnus.

LPKTS Radviliškio filialas

Antanas Vytautas Maumevičius

1930–2010

Gimė Šakių r. Kidulių sen. Varčiuolių k. 1948 m. ištremtas į Krasnojarsko kr. Bolšoi Unguto gyvenvietę. Tremtyje vedė Aldoną Valuckaitę. 1958 m. grįžo į Lietuvą, dirbo kolūkyje. Vėliau ūkininkavo. Užaugino du sūnus ir dukterį.

Palaidotas Gelgaudiškio kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir vokus.

LPKTS Šakių filialas

Liudvikas Belickas

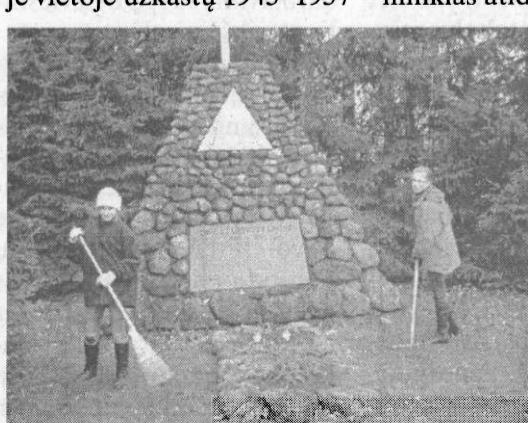
1927–2010

Gimė Vidugirių k., Siesikų valsč., Ukmergės apsk., ūkininku šeimoje. Mokėsi Ukmergės gimnazijoje. 1945–1947 m. buvo Vyčio apygardos partizanas. 1947 m. svetima pavarde pasitraukė į pasipriešinimą. 1950 m. svetima pavarde paėmė į sovietų armiją. Likus pusėi metų iktarnybės pabaigos buvo išaiškintas ir išsiustas į tremtį pas motiną, tėvas jau buvo miręs batus. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo darbų vykdytoju Šiauliu ir Kauно statybinėse organizacijose. Atgimimo laikotarpiu aktyviai dalyvavo Sajūdžio veikloje. Liudvikas buvo TS-LKD, Šiaulių sąjungos ir LPKTB Kauno skyriaus narys. Dainavo chore „Laisvės kovų dainos“ ir Šiaulių sąjungos ansamblyje „Trimitas“. Apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, Šiaulių sąjungos pažymėjimo ženklu „Už nuopelnus Lietuvos šaulių sąjungai“.

Palaidotas Kauno Petrašiūnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Choras „Laisvės kovų dainos“, Šiaulių sąjungos ansamblis „Trimitas“, LPKTB Kauno skyrius

Šimkaičių Jono Žemaičio pagrindinės mokyklos moksleiviai tvarkė partizanų kapavietes

tų gruodžio 15 dieną.

Šiemet pirmą kartą surastas ir sutvarkytas partizanų ryšininkės Marytės Rūkštelytės kapas Stakų kapinėse. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Jurbarko filiale ir dukterėčios Laimos Visockienės prašymu šis kapas nuo šiol bus prižiūrimas nuolat ir apie šią ryšininkę stengsimės surinkti šiek tiek vertingos medžiagos. Jei atsirastų pažinojusių Marytę, prašome turima informaciją pasidalinti su mumis.

Nijolė JURKŠAITIENĖ

Juozas Kojelis 1916–2010

Lapkričio 11 dieną mirė žinomas JAV lietuvių vi suomenės veikėjas, rezistencias, pedagogas, publicistas, buvęs LFB Los Angeles sambūrio aktyvistas, žurnalo „I laisvę“ redaktorius Juozas Kojelis.

Gimė 1916 m. gruodžio 2 d. Viešnaliuose, Telšių apskrityje, aštuonis vaikus auginusiu ūkininku šeimoje. Mokėsi Kražių „Žiburio“ gimnazijoje, Vytauto Didžiojo universitete Kaune studijavo klasikinę filologiją. 1941–1943 metais Kretingos gimnazijoje dirbo mokytoju ir direktoriaus pavaduotoju. Dalyvavo antibolševikinėje veikloje. 1942 metais įsitraukė į antinacinę veiklą, buvo gestapo suimtas ir kalintas iki 1944 metų.

Po kalėjimo pasitraukė į

Vokietiją ir dėstė Miuncheno lietuvių gimnazijoje. 1949 metais persikėlė į JAV. Čia dirbo lietuvių kalbų mokytoju, aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje, buvo produktyvus publicistas. Pradėjęs bendradarbiauti spaudoje 1935 metais, tą darbą dirbo ilgai ir produktyviai – net 75 metus. Paliko vertingų pasakojimų, turtingos publicistikos, unikalų liudijimų.

Išeivijoje ėjo įvairias pareigas Pasaulio lietuvių bendruomenės, Amerikos lietuvių tarybos (ALTa), Lietuvių fronto bičiulių, Amerikos baltų laisvės lygos, Lietuvių fondo, Rezoliucijoms remti komitetu, Politinių kalinių sąjungos, JAV Respublikonų partijos, ateitininkų organizacijose.

Išleido dvi publicistikos knygas „Iš nakties į rytą“

Pro memoria

(1996), „Tarp rūpesčių ir vilties“ (2001).

Turėjo žmoną Eleną (1920–2007), užaugino dukteris Dainą ir Rasą, sūnų Liną.

2002 metais apdovano tas Lietuvos didžiojo kungiakštio Gedimino ordino Karininko kryžiumi.

Nuoširdžiai užjauciamie vaikus ir artimuosius.

LPKTS valdyba

Skelbimai

Lapkričio 21 d. (sekmadienį) Kuršénų Šv. Jono Krikštojo bažnyčioje vyks XI buvusių tremtinių ir politinių kalinių mišrių chorų festivalis, skirtas šv. Cecilijos garbei. **12 val.** šv. Mišios, **13 val.** koncertas. Šventėje dalyvaus mišrūs chorai iš Kauno, Kalvarijos, Kėdainių, Radviliškio, Gargždų ir Kuršénų. Taip pat dalyvaus jaunimo grupės „Intro“ ir „Neto“.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Organizatoriai – LPKTS Kuršénų filialas, Šiaulių rajono kultūros centras.

Kviečiame

Lapkričio 22 d. (pirmadienį) 14 val. Miknių–Petrėčių souboje, Mėnaičių k., Grinkiškio sen., Radviliškio r. sav., įvyks iškilmingas Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos 1949 m. vasario 16 d. nepriklausomybės Deklaracijos paskelbimo memorialo atidarymas. Dalyvaus LR Prezidentė Dalia Grybauskaitė, krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, kariuomenės vadas A. Pocius. Memorialą pašventins Lietuvos kariuomenės ordinaras vyskupas Gintaras Grušas. Koncertuos Lietuvos karinių oro pajėgų orkestras, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos choras „Kariūnas“ (vad. Vytautas Versecas), Radviliškio miesto kultūros centro buvusių tremtinių ir politinių kalinių choras „Versmė“.

16 val. Radviliškio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje – šv. Mišios, skirtos kovotojams už Lietuvos laisvę atminti.

Gruodžio 3 d. 16 val. Kauno įgulos karininkų ramovėje (Mickevičiaus g. 19) Lietuvos politinių kalinių ir tretinių sąjunga kviečia į renginį „Juozo Lukšos-Daumanto „Partizanai“ – Lietuvos Laisvės kovos sklaida pasaulyui“. Susitikime su knygos „Partizanai“ vertėjais į vokiečių, anglų ir švedų kalbas – Marku Roduneru, Laima Vince ir Jonu Ohmanu. Programoje dalyvaus Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos bendruomenė, jaunimo folkloro grupė „Karužė“.

Informuojame

Knygų tremties ir rezistencijos tematika galite įsigyti LPKTS būstinės knygynelyje, Kaune, Laisvės al. 39.

Užjauciamame

Nuoširdžiai užjauciamame prof. Oną VOVERIENĘ mirus vyru

dr. Vladui Voveriui.

LPKTS valdyba

Skausmo ir liūdesio valandą nuoširdžiai užjauciamame prof. Oną VOVERIENĘ ir jos šeimą, mirus vyru Vladui Voveriui.

Lietuvos moterų lygos Kauno skyrius,
LPKTB Kauno skyrius

Mirus
Juozui KOJELIUI,
nuoširdžiai užjauciamame šeimą.

LPKTS valdyba

Atsiliepkite

Norėčiau surasti savo jauystės laiką draugą **Vincą BELIOKA**, su kuriuo 1951 m. buvome Sibire, Čeremchovo rajone. Aš gyvenau Verchny Charkaze, o jis – Grišovoje.

Ką nors žinančius prašau paskambinti **Stanislavai Venclovaitei-Bardauskienei** tel. (8 428) 50 435, mob. 8 679 37 953. Iš anksto dėkoju.

Dėmesio!

Išnuomojamos patalpos komercinei veiklai Laisvės alėja 39, Kaune. Kreiptis tel. (8 37) 323 214, 8 656 27 861.

ISSN 2029-509X
Leidėjas LPKTS

Tremtinys

Redaktorė
Jolita Navickienė
Redakcija:
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė,
Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3160. Užs. Nr.

ILSÉKITĖS RAMYBEJE

Zigmas Bladžius

1922–2010

Gimė Telšių aps. Plungės valsč. Kapudžių k. ūkininkų šeimoje. Augo penki vaikai – dvi seserys ir trys broliai. Dirbo tėvų ūkyje. 1944 m. Zigmas slaptėsi nuo sovietų armijos. 1945 m. buvo suimtas ir nuteistas 10 metų. Kalėjo Archangelsko kalėjime, vėliau ištremtas į Irkutsko sr.,

Taišet. 1956 m. buvo amnestuotas, trempyje susituokė su Jurbarke Julija Giedraityte. Į Lietuvą grįžo 1964 m., dirbo tarp kolūkinėje organizacijoje dailide.

Palaidotas Vadžgirio kapinėse šalia žmonos.

Nuoširdžiai užjauciamame artimuosius ir draugus.

LPKTS Jurbarko filialas

Ona Sinkevičiūtė-Grigaliūnienė

Gimė Aleksandravos k., Varėnos r., ūkininkų šeimoje. Dujos broliai buvo partizanai. Abu žuvo. Ona su mama buvo ištremtas į Sibirą. Iš tremties Ona pabėgo. Laimingai sugrįžo į giminėjų kraštą, apsigyveno pas giminės. Tačiau buvo sugauta ir nuteista. Kalėjolageryje, Komsomolske prie Amūro. Grįžusi apsigyveno Kaišiadoryse. Ištėjo už likimo draugo. Sulaukė sūnaus. Buvo aktyvi LPKTS Kaišiadorių filialo narė.

Palaidota Kaišiadorių kapinėse.

Nuoširdžiai užjauciamame vaikaitį, giminės ir artimuosius.

LPKTS Kaišiadorių filialas

Petras Daugirda

1926–2010

Gimė Varėnos r. ūkininkų šeimoje. Išėjės partizanauti, drąsiai gynė Tėvynę nuo okupantų. 1945 m. buvo areštuotas ir nuteistas. 12 metų kalėjo Permės srityje, 1957 m. reabilituotas. Grįžęs į Lietuvą sukūrė šeimą, užaugino dukterį. Nuo 1992 metų dainavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių Alytaus filialo chore „Atmintis“. Turėjo kario savanorio statusą. Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas medaliais.

Nuoširdžiai užjauciamame žmoną, dukterį ir artimuosius.

LPKTS Alytaus filialas

Agnietė Ruzgaitė-Lozoraitienė

1928–2010

Gimė Garnelių k., Utenos r., ūkininkų šeimoje. Tėvelis buvo 1918 m. Neprisklausomybės kovų savanoris. 1947 m. bagnus Utenos gimnaziją, Pedagoginiame institute pasirinko prancūzų kalbos specialybę. 1948 m. tévus ištremė į Irkutsko sr. Bajandjejevsko r. Charchatajaus gyv. Prabėgus metams studentę Agnietę ištremė į Irkutsko sr. „Komsomolec“ kolūkį. Vėliau gavo leidimą išvykti pas tévus. Ten susipažino su tremtiniu Vincu Lozoraičiu. Ištėjo. Gimė duktė. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Kaišiadoryse. Dirbo Taupomojoje kasoje ir statybose. Susilaikė antros dukters.

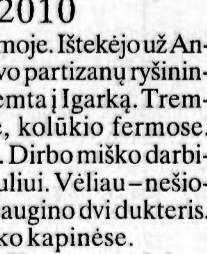
Palaidota Kaišiadorių kapinėse, tremtinių kalnelių.

Nuoširdžiai užjauciamame dukteris su šeimomis, giminės ir artimuosius.

LPKTS Kaišiadorių filialas

Birutė Puišytė-Petraitienė

1927–2010

Gimė ūkininkų šeimoje. Ištėjo už Antano Petraičio. Abū buvo partizanų ryšininkai. 1948 m. šeima ištremta į Igarką. Tremtyje dirbo lentpjūvėje, kolūkio fermose. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo miško darbininke, padėjo vyrui eiguliu. Vėliau – nešiojospaudą ir laikšus. Užaugino dvi dukteris.

Palaidota Jurbarko kapinėse.

Nuoširdžiai užjauciamame vyra, dukteris ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko filialas